

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e191969/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

gen Rigsforstander er ubarant. Jeg har derfor meent, at naar Thronfølgeren var staaende, men som tillode inden 14 Dage og ogsaa uden paa den Maade, som nu er vedtaget, nemlig derved, at den blev udlagt offentlig i Statsraadet, saa maatte det herre paa ham, som han vilde have en overordentlig Rigsdag holdt eller ikke.

God Forslaget under § 13 angaar, saa er der ingen væsentlig forskel mellem dette og det af Uvalget foreslaaede; det indeholder den Betsammelse, at naar det er Grund til at befrægge, at der ved Kongens Død ikke vil være Nogen tilbage af Arvefamilien, at han da kan foreslaae en Efterfølger, ligesom ogsaa, at Rigsdagen kan opføre ham til at gjøre det. Det er vistnok enslydende, at et saadant Forslag gaar ud fra den regierende Konge selv — naturligtvis kan han gjøre det, uden at Røgtet derved er foretaget; men jeg anser det dog passende, at Grundloven indeholder Bist om, at Kongen ikke bør lade Tiden gaar den uden at gjøre et saadant Forslag, istædtfor at Udsættelse og Uvalgets Forslag uden videre forudsætter, at Valget af Thronfølger først foregaar efter Kongens Død og efter Arvefølgen er afgjort.

Da ingen Hiere begjærede Dødt, Sted man til Afstemning, hvorved samtlige de paa Afstemningslisten under Nr. 47 opførte, af Dødt foreslaaede nye Paragrapher 9—14, med de ovenfor ommeldte Redaktionsforandringer i disse, blev forfattede med 92 Stemmer mod 6.

Man gik derefter over til Grundlovsforfatning § 15, hvortil den embedte Afstemningsliste indeholdt følgende:

48) Udsættelses Forslag: Kongens Civilliste bestemmes paa lignemaaen eller Udsættelse beholdes, tilføjet:

„Kongen alene forbeholder Ret til at foreslaae Forandringer i den for hans Regjerings Tid ved Thronfølgeren fastsatte Civilliste.“

49) Schads Forslag: Foran Lov" indbydes „uforanderlig“.

50) Udsættelses Forslag: Kongens Civilliste bestemmes for hans Regjerings Tid ved Lov. Derved fastsættes tillige, hvilke Slotte og andre Statsembede skulle henhøre til Civillisten.

Civillisten kan ikke behandles med Skjød.

51) Udsættelse: Kongens Civilliste bestemmes for hans Regjerings Tid ved Lov. Derved fastsættes tillige, hvilke Slotte og andre Statsembede skulle henhøre til Civillisten.

De under Nr. 48 og 49 af Tidsberetning og Schads fælles Forslag blev paa den i Regulaativet foreskrevne Maade underrettede.

Tidsberetning: Jeg tror ikke, jeg behøver at gjentage her hvad jeg allerede har fremført under den foreløbige Behandling, at Hensigten med det af mig fælles Forslag er at undgaae, at der skal kunne ske Forandringer i Kongens Civilliste, der ere udgaaede fra Rigsdagen i hans Regjerings Tid. Jeg har altid gaar ud fra, at det i Udsættelse var meent saaledes; men det er under den foreløbige Behandling bemærket, at dette ikke er Tilfældet, og jeg har derfor foreslaaet den paa Afstemningslisten anførte Tilføjeelse, hvad enten Udsættelses Forslag gaar igjennem, eller Udsættelse bekræftes.

Schads: Jeg har ligesom den sidste ærede Tale træet, at Udsættelse indeholdt, at Civillisten virkelig var uforanderlig, ikke blot fra Kællens Side, men ogsaa fra Kongens Side, og jeg saa fremdeles vedblive den Formening, at dette ligger i Ordene: „Kongens Civilliste bestemmes for hans Regjerings Tid ved Lov.“ Det blev imidlertid ved den foreløbige Behandling modtaget af den ærede Ordfører, og jeg har derfor tilladt mig at foreslaae, at Dødt „uforanderlig“ indbydes foran „Lov“. Jeg tror nemlig ikke, at det er rigtigst, at der mellem Konge og Folk bliver Strid om noget Saadant som Renselaget, men at dette er Røgtet, der engang for alle der være bestemt afgjort; men hvad enten man omdøbt Kongen eller Folket Rettighed heril, men der fremkomme Røntninger, som nødvendigtvis vilde medføre uheldige Følger. Jeg har hørt den Indsending beroliget, at der i enkelte Tilfælde kunde indtræffe Omstændigheder, f. Ex. betydelige Courtoisforandringer, hvorved Kongens Civilliste kunde nedsettes saa overordentlig, at en Forandring var ønskelig. Dette kunde imidlertid indbegraas ved at bestemme hans Civilliste saaledes, at den ikke udgjorde noget fast Bæle, men vilde Precent af Røgtet Indtægter.

Det er nemlig bestemt, at den i Forhold til disse er noget forskjellig i de forskjellige Stater og varierer fra 1—2 til 14—15 pCt. Det forekommer mig nu, at den nævnte Maade netop vilde være den rette at bestemme Civillisten paa; Røntet her jo netop det, hvor meget det i Forhold til sine Indtægter kan afse til sin Konge; det der bestemte dette med Kundelighed, og dermed bør Søgen være afgjort. Dette vilde naturligvis være det Rigtigste, baade med Hensyn til Røntets finansielle Forhold og til Forholdet mellem Konge og Folk; thi Kongens Betsford er i alle Henseender være uafhængelig forenet med Røntet, og naar dette finansielle Betsford tilligger, er det rigtigst, at ogsaa Kongens dermed tilligger.

Ordføreren: Ogsaa her paa Udsættelses Betsammelse mellem en dobbelt Id; men ogsaa her skal jeg fornemmelig rette mig mod den ene Side, nemlig den, der repræsenteres af den ærede Tale, der nye havde Dødt. Naar han bemærkede, at Ordføreren ved den foreløbige Behandling havde gjort opmærksom paa, hvad der er sagt i § 15, saa tror jeg ikke, at jeg var den Gælle, der udsatte, hvad der efter Udsættelses Mening bestemt ligger i Udsættelses Dødt, hvad enten dette nu er meent eller ikke, nemlig at Kongens Civilliste bestemmes for hans Regjerings Tid ved Lov, men ikke ved en uforanderlig Lov. Spørgsmaalet er altsaa, om man skal tilløse efter hans Forslag „uforanderlig“ foran „Lov“; men Uvalget har ikke troet at kunne tillade dette, det man har tænkt, at der kunde indtræde Forhold, som medførte tilstrækkelig Grund for Regjereringen til at foreslaae en Forandring i Civillisten, efter Omstændighederne enten en Forbedring eller en Vædsættelse. Hoved Omstændighederne, der saaledes kunde indtræde, vil snarere vilde findes at revideresgjøre den første end den anden; men man har, som sagt, ikke troet, at der var Grund til at forbyde Muligheden af en Forandring. De Tilfælde, som kunde gjere en saadan hensigtsmæssig, ligger saa nær, at der ikke behøves nogen rig Phantasie for at udmale sig dem, ja det ærede Røntet har selv erkjendt dette, men han har troet at kunne raade Ved derpaa ved den sætten Maade at bestemme Civillisten paa. Men det forekommer mig, at dette Røntet for en Forandring ogsaa maatte medtages i Grundloven for at faae juridisk Virkning, thi ellers er der ikke nogen Sikkerhed for, at den Tanke, der er henhæftet af det ærede Røntet, vil finde Udsættelse for Fremtiden og blive lagt til Grund for Civillistens Betsammelse; denne Tanke altsaa, at Civillisten bestemmes til visse pCt. af Røntets Indtægter, der i Grunden indeholder dens Foranderlighed, medens Forslaget jo gaar ud paa dens Uforanderlighed, den Jones derfor ikke at indeholde en tilstrækkelig Begrundelse af Forslaget selv, i hvilket den ikke er optaget, uagtet Forslagsstilleren selv erkjender i sin Retterbering, at man paa denne Maade maa helde Foranderligheden uden, saafremt man vedtager Civillistens Uforanderlighed.

Hvad det andet Forslag angaar, som er fælles af den ærede 2de langvarige Rigsdagmand (Tidsberetning), da har Udsættelse ikke noget at erindre imod den politiske Tanke, der ligger til Grund for Forslaget, og Udsættelse betar ganske den Røntet, at det under nogenlunde rimelige Forhold ikke paa nogen Maade vil være en Sag for Rigsforsamlingen at foreslaae Forandringer i Civillisten. Et indvunden, at de Tilfælde, der kunde give Anledning til Forandringer, ere saa ekstraordinære, at man næsten kunde erklære dem for umulige; vi vilde altsaa den politiske Tanke, men vi have alligevel ikke fundet tilstrækkelig Grund til at optage dette Tillæg til Lovudkastet, det vi ikke have troet, at der var tilstrækkelig Grund til at foreslaae paa at isere denne politiske Tanke en juridisk Dragt. Jeg tror, at naar man ser sig om, er det ikke nok for at give den politiske Tanke juridisk Udsættelse, at anlægge det Forslag, som her er fælles, og jeg tror, at Genførelsen vil blive od langt videre; der er nemlig ikke saa Støbet i Udsættelse, hvor man kunde antyde flere andre Forslag, dersom man virkelig vilde være sikker paa at give de politiske Tanker et fast juridisk Præg. — Det er disse Betragtninger, jeg har villet henlede til Forjamlingens nærmere Overveelse.

Da ingen Hiere ønskede at tilløse sig over den foreliggende Para-graph, gik man over til Afstemningen, hvortil Formanden havde bemærket, at han agtede at sætte Forslaget under Nr. 49 under Afstemning for Nr. 48, fordi dets Indholdt den første Forandring i Lov